

Herstel van *Donax vittatus* aan de Westkust na de twee strenge winters 95-96 en 96-97

M.-Th. Vanhaelen

Na 15 maanden totale afwezigheid van verse zaagjes op onze stranden, ten gevolge van twee strenge winters na elkaar, is deze vertrouwde, en bij kinderen erg populaire bivalve (schelpengeld!) nu terug levend aangetroffen te Koksijde, St.-Idesbald, Oostduinkerke en De Panne.

Het laatste vers, maar leeg doubletje dateerde van 19 april 1997 (Oostduinkerke) doch mijn allerlaatste vondst met levend dier van nog veel vroeger, namelijk 24 november 1996 (Koksijde), dit is zowat 20 maanden geleden.

Net toen ik me begon af te vragen wanneer *Donax vittatus* terug op het strand zou verschijnen, vond ik op 23 juli 1998 te Koksijde weer een klein, leeg doublet van amper 1,3 cm. De eerste levenden volgden op 13 augustus 1998. Vanaf die dag tot op heden, 15 januari 1999 heb ik het aanspoelen van deze soort nauwgezet gevolgd, met volgende resultaten:

Periode	L	D of VI	Leeg	Totaal
aug-sept-okt 98 (24 strandtochten)	38	10	36	84
na vorstperiode van 17-11 tot 24-11 1998 in 3 dagen	10	76	25	111
Na sneeuwperiode van 4-12 tot 8-12 1998 tot 15-01-99 (9 strandtochten)	1	16	77	94
Totaal	49	102	138	289

(L= levend, D= dood, VI= met vleesresten)

Opvallende was, dat gedurende de eerste drie maanden de lengte van de verse zaagjes sterk varieerde, namelijk tussen 11 mm en 41 mm. Het grootste exemplaar dat ik ooit oppraapte (losse, verse klep, De Panne 1987) was 44 mm lang. Na oktober 1998 waren de doubletjes overwegend tussen 2 en 3 cm lang.

Slechts één zaagje had op de achterzijde wat resten van begroeiing (*Laomedea spec. ?*). Het is nu afwachten of deze winter, 98-99, die uitzonderlijk vroeg inzette met een bittere vorstperiode de nieuwe, en misschien nog kleine populatie *Donax vittatus* al dan

niet volledig noodlottig werd. Het zaagje, dat zich blijkbaar vlot herstelt bij gunstige omstandigheden, blijft toch één van de eerste winterslachtoffers, vooral omdat het 'ondiep' leeft, namelijk van iets boven de laagwaterlijn tot enkele 10-tallen meters diep.

Ter Yde, 1
8670 Koksijde

Ook de stevige strandschelp *Spisula solida* weer levend te Koksijde

M.-Th. Vanhaelen

Deze bivalve vond ik voor het laatst levend op 2 november 1996. Op 14 februari 1997, na een zware ZW-storm strandden er nog een 1000-tal verse, doch lege doubletten. Deze stranding viel samen met het aanspoelen van 100-den verse *Solen marginatus*. Nadien was de stevige strandschelp niet meer vers te vinden tot er onlangs, op 16 september 1998 één levend en één vers leeg doubletje gevonden werd te Koksijde. In de volgende 4 maanden verzamelde ik 240 verse doubletten, waarvan 51 levende en een 50-tal met vleesresten. Een behoorlijk aantal zijn nog tamelijk klein: van 1,2 cm tot 2 cm, dus van een recente zaadval, terwijl de meeste vondsten een schelpbreedte tussen 2 cm en 4,2 cm vertonen.

Vanaf 1988 heb ik verse doubletten *Spisula solida* aan de westkust waargenomen en sedert 1990 waren dat meermaals levenden. Juvenielen spoelden aan in januari 1991 en in maart 1992. Twee verrassende zomerstrandings hebben zich te Koksijde voorgedaan: rond 21 juli 1993 lagen er meer dan 1000 verse, meestal levende stevige strandschelpen bezet met lange zeedraad *Obelia longissima* en zee-cypres *Sertularia cupressina*. Ze vormden ineengestregelde trossen met soms 8 tot 10 *Spisula*'s. het jaar nadien, op 13 augustus 1994 deed zich, weer te Koksijde hetzelfde fenomeen voor met meer dan 1000 grote doubletten van 4 à 5 cm. In 1995 was er een sterke afname van de soort, doch je vond weer 2 jaarklassen : $\pm 1,5$ cm en $\pm 3,5$ cm. In dat jaar nam het aantal schelpmisvormingen opvallend toe: bv. gedeukte achterranden met als gevolg een platte en een bolle klep! In 1996 kon je, telkens na storm nog wel enkele levenden vinden;

We zijn heel benieuwd hoe het *Spisula solida* volgende zomer zal vergaan.

Ter Yde, 1
8670 Koksijde